

**ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ В
УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА**

*Теория и практика развития социально-экономических систем в условиях становления
информационного общества*
*Theory and practice of development of socio-economic systems in the conditions of information
society development*

ПІДСЕКЦІЯ – ТЕОРЕТИЧНОЇ ТА ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ

Подсекция – Теоретической и прикладной экономики
Subsection - Theoretical and applied economics

Левківський О.В., аспірант

Науковий керівник – Дерій Ж.В., д.е.н., професор

Чернігівський національний технологічний університет (м. Чернігів, Україна)

**РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В РЕАЛІЗАЦІЇ
ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ**

З метою прискорення інноваційного розвитку Україна активізує міжнародне науково-технічне співробітництво та диверсифікує його форми. Наразі важливим завданням для нашої держави є технологічна модернізація усіх сфер виробництва, ефективного використання інноваційного потенціалу на основі широкого розвитку міжнародної кооперації у сфері науки і виробництва. Рівень розвитку науково-технічної сфери є досить низьким. У більшості галузей наукової діяльності, пов'язаних з розробкою високопродуктивної техніки та передових технологій, вітчизняна наука значно відстає від світового рівня. Загальний обсяг фінансування науково-технічної діяльності є також недостатнім, щоб позитивно впливати на соціально-економічний розвиток нашої країни.

Світова практика свідчить, що зосередження уваги лише на вітчизняному досвіді у сфері зовнішньої торгівлі високотехнологічною і науковою продукцією є недостатньою для активізації інноваційної діяльності. Виникає необхідність в організації міжнародного науково-технічного співробітництва. У сучасних умовах міжнародне науково-технічне співробітництво реалізується в різних формах, зокрема укладання двосторонніх та багатосторонніх угод про науково-технічне співробітництво, залучення іноземних інвестицій у національну інноваційну систему, обмін науково-технічною інформацією, ліцензійна торгівля тощо.

Нинішній рівень включення України до міжнародного науково-технічного співробітництва, участь її в інноваційній кооперації з іноземними партнерами є вкрай низькими. Незважаючи на певні втрати науково-технічного потенціалу за останні десятиліття, Україна зберегла в значній мірі можливості для ефективного використання потенціалу інноваційного співробітництва. Наявність достатньої кількості висококваліфікованого потенціалу, що володіє відповідними науковими знаннями, створює умови для розвитку інновацій, має можливість вести як власну інноваційну діяльність, так і співпрацювати з іноземними компаніями, що займаються інноваційною діяльністю.

Стратегічні напрями міжнародного науково-технічного співробітництва Україна пов'язує з провідними країнами світу, які досягли значного успіху як у теоретичних дослідженнях, так і в сфері їх практичного застосування. Серед основних форм розвитку міжнародного співробітництва у науково-інноваційній сфері є створення в Україні дослідницьких та високотехнологічних виробництв міжнародних компаній при залученні іноземних інвестицій та вихід української високотехнологічної продукції на світові ринки. На сьогодні найтісніші зв'язки в науково-технічному співробітництві встановлено з країнами Європейського Союзу. Підписання Угоди про асоціацію з ЄС дає певні переваги участі України в науково-технічних і дослідницьких програмах Європейського Союзу. Згідно цієї Угоди співробітництво між Україною та ЄС забезпечується шляхом спільної реалізації наукових програм і дослідної діяльності, обміну інформацією у сфері науки і технологій, навчання через реалізацію програми обміну дослідників і спеціалістів, а також обміном досвідом у сфері управління науково-дослідними установами з метою розвитку та покращення їх спроможностей щодо здійснення й участі в наукових дослідженнях.

Науково-технічне співробітництво України з ЄС здійснюється на підставі Угоди між Україною та Європейським Співтовариством про наукове і технологічне співробітництво від 4 липня 2002 року [1]. З

метою створення сприятливих умов для розвитку науково-дослідних зв'язків в Україні укладено Рамкову програму ЄС «Горизонт-2020», яка об'єднує всі існуючі програми ЄС з фінансування досліджень та інновацій, включаючи «Рамкову програму з досліджень», «Рамкову програму з конкурентоспроможності та інновацій», діяльність Європейського інституту інновацій і технологій, і має бюджет близько 70 млрд євро та термін дії з 2014 до 2020 року [2]. Україна набула статусу асоційованого члена даної програми, що забезпечить створення належних умов для ефективного використання науково-технічного і інноваційного потенціалу.

Слід також зазначити, що співпраця України через участь у Рамкових програмах ЄС допоможе нашій державі долучитись до передових технологій та реалізації потенціалу вітчизняних високотехнологічних виробництв в електронно-обчислювальній, аерокосмічній галузях, у сфері розробки та впровадження нових матеріалів, розвитку енергозберігаючих технологій, переходу на використання нових поновлюваних джерел енергії.

Важливим напрямом міжнародного співробітництва в науково-технічній сфері є участь України у програмах НАТО, зокрема у виконанні програми «Наука заради миру та безпеки». За такими програмами Україна отримує фінансову підтримку на виконання науково-дослідних робіт у сфері науки і технологій, відбувається залучення українських вчених і науково-дослідних установ до співпраці з НАТО у сфері науки.

Наразі тісним стає науково-технічне співробітництво зі Сполученими Штатами Америки. Особлива роль, яку здатне відіграти українсько-американське співробітництво в технологічній модернізації економіки України, випуску високотехнологічної та наукомісткої продукції та реалізації інноваційної моделі економічного розвитку, обумовлена насамперед безсумнівним лідерством США у глобальному технологічному прогресі [3, с.47]. Слід зазначити, що співробітництво зі США здійснюється здебільшого через американські міжнародні фонди, науково-технічні центри, які функціонують в Україні. У таких центрах працюють висококваліфіковані наукові кадри, що проводять НДДКР, результатами яких користуються переважно зарубіжні країни, а не вітчизняний промисловий сектор. Це не додає позитиву в реалізації інноваційного потенціалу України. Тому науково-технічні, інноваційні розробки повинні бути комерціалізовані на національному рівні. Угода між Україною та США про співробітництво у сфері науки і технологій, яка була ратифікована в кінці 2017 року, значно розширює двосторонні контакти для спільних досліджень, регулює передачу обладнання та технологій. Стимулюючу роль у реалізації інноваційного потенціалу відіграє активізація відкриття на території нашої держави філій та дочірніх компаній американських ТНК.

Резюмуючи, слід відзначити, що міжнародне науково-технічне співробітництво України потребує збільшення масштабів і урізноманітнення форм. На сьогодні актуальними є такі форми як технополіси, технопарки та бізнес-інкубатори, у межах яких об'єднуються українські та іноземні капітали, що сприяє підвищенню ефективності і результативності інноваційної діяльності.

Список використаних джерел

1. Співробітництво України і ЄС у галузі науки і технологій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
2. Горизонт 2020. Національний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://h2020.com.ua/uk/>
3. Зарицька Н.С. Диверсифікація науково-технічного співробітництва України та США / Н.С.Зарицька // Бізнес Інформ. – 2016. – №2. – С.45-51.

Палажай Д.Ю., студент 5 курсу, факультет ЦП та ПК
Науковий керівник - Дерій Ж.В., д.е.н., професор

Чернігівський національний технологічний університет (м. Чернігів, Україна)

ЗАБРУДНЕННЯ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА АВТОМОБІЛЬНИМ ТРАНСПОРТОМ

У наш час є великою проблемою забруднення навколишнього середовища, саме автомобілями. З плином часу авто транспорту стає все більше, але на жаль про навколишнє середовище думають дуже мало. Так звісно зараз переходять на більш екологічні двигуни та електромобілі, про те шкідливих викидів у атмосферу не стає менше.

Основні проблеми екологізації автотранспорту:

- автомобільний транспорт є основним забруднювачем територій міст і міських агломерацій і, зокрема, окремих локальних територій;
- проблеми оцінки ступеня впливу транспорту на навколишнє середовище досліджені недостатньо, підходи, що існують, в основному унікальні за критерієм застосованості;